

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) ECONOMICS
EXAMINATION: DECEMBER - 2022
THIRD SEMESTER
Subject: Economics of Labour - I (ECBCS 17-313)

Date: 14/12/2022

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

Instructions: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1. Choose the correct answer from the given options. (05)

1. The Minimum Wage Act in India was passed in
 - a) 1951
 - b) 1950
 - c) 1948
 - d) 1949
2. The formula for measuring labour productivity
 - a) Worker hours/Output
 - b) Number of workers/Output
 - c) Output/Worker Hours
 - d) None of the aboves
3. The majority of the worker in developing countries work inSector
 - a) private
 - b) unorganized
 - c) Government
 - d) organized
4. An increase in the wage rate leads to unemployment.
 - a) False
 - b) True
5. One of the ways to improve productivity of labour is to provide social security.
 - a) True
 - b) False

Q. 2. Answer any three of the following questions in 100 words. (15)

- 1) Characteristics of labour
- 2) Concept of wage
- 3) Importance of labour productivity
- 4) Effects of labour mobility
- 5) Measures to reduce discrimination

Q. 3. Answer any one of the following question in 250 words. (10)

- 1) Discuss the factors of determining demand for labour .
- 2) Explain the advantages of rationalization.

Q. 4. Answer any two of the following question in 500 words. (30)

- 1) What do you mean by labour market? Explain the characteristics of labour market in developed and developing countries.
- 2) Discuss the disadvantages of rationalization in detail.
- 3) Define discrimination? Explain in detail types of discrimination.

मराठी रूपांतर
श्रमाचे अर्थशास्त्र भाग - १ (ECBCS 17-313)

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र. १. खाली दिलेल्या चार पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा. (०५)
१. भारतात किमान वेतन कायदा मध्ये मंजूर झाला.
अ) १९५१ ब) १९५०
क) १९४८ ड) १९४९
२. श्रम उत्पादकता मोजण्याचे सूत्र
अ) कामगार तास/ उत्पादन ब) कामगारांची संख्या/ उत्पादन
क) आउटपुट/कामगार तास ड) वरीलपैकी काहीही नाही
३. विकसनशील देशांतील बहुसंख्य कामगार क्षेत्रात काम करतात
अ) खाजगी ब) असंघटित
क) सरकार ड) आयोजित
४. मजुरीच्या दरातील वाढीमुळे बेरोजगारी होते.
अ) बरोबर ब) चूक
५. श्रमाची उत्पादकता सुधारण्याचा एक मार्ग म्हणजे सामाजिक सुरक्षा प्रदान करणे.
अ) बरोबर ब) चूक
- प्र. २. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे १०० शब्दात लिहा. (१५)
- १) श्रमाची वैशिष्ट्ये
२) वेतनाची संकल्पना
३) श्रम उत्पादकतेचे महत्त्व
४) श्रम गतिशीलता प्रभाव
५) भेदभाव कमी करण्यासाठी उपाय
- प्र. ३. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर २५० शब्दात लिहा. (१०)
- १) मजुरांची मागणी ठरविणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.
२) तर्कशुद्धीकरणाचे फायदे स्पष्ट करा.
- प्र. ४. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (३०)
- १) श्रमिक बाजार म्हणजे काय? विकसित आणि विकसनशील देशांमधील कामगार बाजाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
२) तर्कशुद्धीकरणाचे तोटे तपशीलवार चर्चा करा.
३) भेदभावाची व्याख्या करा? भेदभावाचे प्रकार तपशीलवार सांगा.